

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.— (Za vse druge države in Ameriko K 5'60.— Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inerate, naročnino, reklamacije pa na upravnništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimi dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštnine proste. — Inerati: štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin, za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inserati po dogovoru. Inserati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plaćujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjav: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. poštno-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Vabilo na naročbo.

Z današnjo številko stopi „Sava“ v peto leto svojega obstanka. Vzlic raznim težkočam in podraženju papirja se je odložilo založništvo lista izdajati „Sava“ tudi v naprej. Svoje čitatelje in naročnike pa prosimo, da nam ostanejo tudi v bodočem letu zvesti in da naj potrpe, ako „Sava“ v teh težkih časih ne more izvršiti svoje dolžnosti tako, kakor jo je v mirnih časih. A vojna je, in treba se vedno in povsod ozirati na dani položaj in cenzuro. Kolikor pa bo v teh težkih časih mogoče, se „Sava“ ne bo strašila težkoč, da vrši svojo dolžnost v polni meri. Čitatelji in cenjeni naročniki naj torej upoštevajo izredne razmere ter naj nabirajo „Savi“ novih naročnikov. Celoletna naročnina znaša 4 krone, polletna 2 kroni, četrtletna 1 krono, v inozemstvu stane list 5'60 K.

Na vlaških tleh.

Dunaj, 29. decembra.

Severo-vzhodno in severno od Rimnicu-Sarata je potiskala armada generala von Falkenhayna sovražnika od pozicije do pozicije nazaj. V višinski pokrajini severo-zapadno od tega mesta so ga avstro-ogrske in bavarske čete generala Krafft von Delmenfingna zopet vrgle. Tem pripadajoča bojna skupina feldmaršallajtnanta Ludvika Holdingerja stoji v boju pred Dedulesci. Tudi južno krilo armadne fronte, kateri poveljuje generaloberst nadvojvoda Jožef, se je pridružilo napadu. Avstro-ogrske in nemške sile so iztrgale sovražniku v gorenji dolini Zabala-Naruje in Putne celo vrsto močno zgrajenih pozicij ter so zajuršale pri Hariji, severo-zapadno od Soosmezöja sovražne črte. Sovražnik je pustil pri včerajšnjih bojih na Vlaškem in v gorovju Focsani 3000 vjetih, 6 topov in nad 20 strojnih pušk v naših rokah. Bolj proti severu nobenih pomembnih bojev. Avstro-ogrska letalska flotilja je obložila dne 27. decembra kolodvor Onesci, ki so ga sovražne čete močno uporabljale z bombami. Več poslopij je začelo goreti.

Berolin, 29. decembra.

Južno krilo armadne skupine pod poveljstvom generala infanterije von Geroka je napredovalo v skladu z gibanjem v Velikem Vlaškem v gorovju proti vzhodu. Nemške in avstro-ogrske čete so v težavni višinski pokrajini vzhodne sedmograške fronte zajuršale več zaporednih pozicij. Pri tem so vjele 1400 Rusov in Romunov in vplenile 18 strojnih pušk in 3 tope.

Dunaj, 30. decembra.

V vlaški ravnini prodirajoče zavezniške čete so dospele v neprestanem boju do črte Vizirul—Suhesci ter med Romnicu—Saratom in Plainescijem do prostora pri Sloboziji. Zapadno od Plainescija se približuje bojna četa generala Krafft gorskemu vznožju. Avstro-ogrski bataljoni so odvezli tu sovražniku dve desetcentimeterski havbici. Južno krilo armadne skupine generalobersta nadvojvode Jožefa je kljub sovražnemu odporu zopet močno napredovalo. Ruski protisunk so bili odbiti; dnevni plen znaša 10 častnikov, 650 mož in 7 strojnih pušk. Severno od doline Uz se je ponesrečil slaboten ruski napad. Severozapadno od Zalošcev so tipale naše častniške patrulje uspešno proti sovražni poziciji. V Voliniji je neka naša letalska flotilja obložila gozdno taborišče vzhodno od Sadova z bombami.

Dunaj, 31. decembra.

V gorskem ozemlju vzhodno in severovzhodno od Kezdivasarhelya prodirajo avstro-ogrske in nemške čete generala von Geroka na romun-

skem ozemlju naprej. Nereju in Tulici pri Panlo-nescih sta zavzeta. Na obeh straneh dolin Casinu in Oitoz smo pridobili na prostoru. V mejnem gorovju zapadno Očne sino zajuršali višine Soly-motar.

Dunaj, 1. januarja.

V romunski ravnini se boreče zavezniške čete so potisnile pod boji poslednjih čet sovražnika v njegove pripravljene pozicije jugozapadno od Braile in na pol poti med Romnicu-Saratom in Focsani. V gorenjih dolinah Zabale, Naruje in Putne napredujejo avstro-ogrske in nemške čete feldmaršallajtnanta von Ruiza v napadih. V prostoru Harja so zajuršali naši bataljoni več zaporednih pozicij. Sovražnik brani vsako ped zemlje. Bolj proti severu pri c. in kr. četah nobenih pomembnih dogodkov.

*

Vojaški strokovnjaki poročajo, da se je pričel boj za črto ob Seretu. Rusi opirajo svojo defenzivo na mostišča Matin, Braila, Namolasa in Focsani. Najbližji odločitvi je boj za Macin, ki krije dohode preko Donave na Brailo. Macin je obdan od precej visokih gričev, kjer se nahajajo močno utrjene ruske pozicije. Posebno važno je mostišče Braila, ki je južno glavno oporišče obrambne črte ob Seretu, ki zapira Donavo in dohode ob izlivu Sereta ter h Galacu. Braila je obdana od močno utrjenega pasu, obstoječega iz več obrambnih črt, katerih najskrajnejša poteka od Cincea (14 km jugozapadno Braile) čez Latinul ob Buzeu na dolnji Seret. Ravno tako močno je utrjeno oporišče Focsani. Obrambna črta gre tu od Martinesti ob dolnjem Romniculu čez Plainesti in ob Rimni do zapadno Odobesti. Tudi tu so se umaknili Rusi že za obrambno črto.

Dunaj, 2. januarja.

V Dobrudži smo vrgli sovražnika nazaj na Macin. V Moldavi stoje zavezniške čete pred obrambnimi črtami pri Braili in Focsanih. Južno krilo armadne fronte generalobersta nadvojvode Jožefa je včeraj zlasti v prostoru Paulesci in Soveja napredovalo. Naše čete so zajuršale tu in jugovzhodno od Harije več sovražnih pozicij. Pri Stanislavovu smo zavrnili ruske štrafunske oddelke.

Berolin, 2. januarja.

Deveta armada je prisilila Ruse v močnem pritiskanju za njimi s tem, da je porazila njih poslednje čete, da so se nadalje umikali. Z zapada in juga se bližajo nemške in avstro-ogrske čete pozicijam pri Focsani in Fundeni. Nad 1300 vjetih in mnogo vojnega materiala je ostalo v rokah neumornega zasledovalca. Med Buzevom in Donavo drži nasprotnik svoje mostišče. Vzhodno od Braile in Dobrudži se zavzele nemške in bolgarske čete žilavobranjene pozicije Rusov in ga vrgle iz Macina.

V bojih se je odlikoval pomorski rezervni pešpolk št. 9.

Dunaj, 3. januarja.

V Dobrudži novi uspehi.

Južno in zapadno od Focsani so dospele avstro-ogrske in nemške bojne sile generala von Falkenhayna v močno utrjeni odsek ob Milcovu. Dalje proti severozapadu so vrgle sovražnika na Miero nazaj. Ob južnem krilu armadne skupine generalobersta nadvojvode Jožefa smo prodrli čez Negrilesci. Jugovzhodno od Harije in na Monte Faltucanu (zapadno Sulte) smo odbili silne sovražne napade z velikimi izgubami za sovražnika. V odseku Mesticanesti so preprečile naše zavarovalne čete v bajonetnem boju z ročnimi granatami ruske sunke. Pri Manajovu (vzhodno Zločova) je pripeljala iz naših in nemških bojnikov sestavljena napadalna četa po srečnem pohodu 3 ruske častnike in 127 mož.

Berolin, 3. januarja.

Južno od Trisvjatskega jezera smo prepodili ruske štrafunske komande. Vzhodno od Zločova

pri Manajovu so vzdignile čete huzarske telesne brigade skupaj z avstro-ogrsko pehoto v sunku 3 častnike in 127 mož iz ruskih črt.

Močni sovražni napadi proti gori Faltucanu so se z velikimi izgubami ponesrečili. Med dolinama Susito in Putno smo vzeli več višin v naskoku. Protisunke Rusov in Romunov smo zavrnili ter po boju zasedli Barsesci in Tapesci.

Naše gibanje se vrši nadalje po načrtu. V gorah med dolino Zbalo in ravnino so potisnile nemške in avstro-ogrske čete sovražnika proti severovzhodu nazaj. Zapadno in južno od Focsanija stoje čete devete armade sedaj pred utrjeno pozicijo Rusov. Pitecesti in Miero ob Milcofulu smo v naskoku zavzeli, 400 mož vjeli. V Dobrudži smo Ruse kljub žilavi obrambi potisnili nadalje na Vacareni, Jijilo in v Macin nazaj.

Macin v bolgarskih rokah.

Berolin, 3. januarja.

V Dobrudži sta Macin in Jilija zavzeti.

Rekonstrukcija romunskega kabineta.

Agence Havas poroča, da je bilo romunsko ministrstvo rekonstruirano. Vstopili so tudi zastopniki opozicijskih strank. Bratianu ostane ministrski predsednik in zunanji minister. Take Jonescu je postal minister brez portfelja, vstopili so tudi princ Cantacuzene, Grecianu in Istrati.

Boj za črto ob Seretu.

V Moldaviji si je izvojevala Falkenhaynova armada včeraj važne uspehe ter je prodrla v energičnem sunku do rečice Milcov, ob kateri se nahajajo prve utrdbne mostišča Focsani ter se je tudi južno Namolose približala Seretu. Donavska armada se je še bolj približala Braili, katere položaj se je jako poslabšal, odkar so Bolgari potisnili Ruse popolnoma v mostišče Macin nazaj. Operacije proti veliki obrambni črti ob Seretu podpira uspešno Gerokova iz vzhodne Sedmograške prodirajoča armada, ki se bliža gorenjemu teku Sereta ter bo kmalu ogrožala ruske pozicije pri Focsanih tudi s severa sem. Ni dvoma, da bo boj za črto ob Seretu krvav in trdovraten saj gre tu za dalekosežne odločitve.

Italijansko časopisje sledi dogodkom na rom. bojiščih z vedno večjo vznemirjenostjo. „Corriere della sera“ si da iz Pariza poročati, da je bila sovražna ofenziva organizirana s preogromnimi sredstvi, da bi se mogli Rusi in Romuni ustaviti pred glavno črto ob Seretu. Vsekakor pa se bodo branili na črti ob Seretu.

Velika ofenziva četverozveze.

V zadnji številki „Strefleurs Militärblatt“ je zanimiva razprava o bojih na Romunskem. Članek se bavi z vprašanjem, zakaj se četverozveza tako malo trudi, da bi pomagala Romunom in sodi, da so le resnične napovedbe o veliki na vseh frontah pripravljajoči se ofenzivi proti centralnim državam. Četverozvezno časopisje, pravi omenjeni list, govori že mesece o prihodnji, za spomlad 1917. pripravljeni ofenzivi, a mogoče je, da se zgodi to prej. — Temu je še pripomniti, da je glasom listov novi zapovednik francoske fronte general Neville odredil popolno pregrupiranje svojih armad v svrhu nove velike ofenzive in da pričakujejo na Francoskem, da izvrši prebitje nemške fronte, katero je njegov prednik Joffre opetovano poskusil, a brez odločilnega uspeha. — Rusko zbiranje čet v Besarabiji in na liniji ob Seretu ima namen zavarovati rusko levo krilo, iz vsega pa se vidi, da ostane glavna ruska armada na stari črti in da tam novič poskusi svojo srečo.

Boj za Trst.

Dunaj, 30. decembra.

Na Kraški visoki planoti je bil italijanski artijerijski ogenj včeraj živahnejši kakor prejšnje dni.

V Vipavski dolini je zbil neki naš bojni letalec neko sovražno letalo.

Dunaj, 1. januarja.

V silvestrovi noči je sovražna artiljerija od časa do časa prav živahno streljala proti Kraški visoki planoti.

Dunaj, 2. januarja.

Na vsej fronti so držale naše baterije za odgovor na sovražni ogenj sovražne črte in zvezne poti pod koncentričnim ognjem, pri čemur smo povzročili še eksplozijo enega municijskega skladišča v okolici Kostanjevica na Kraški visoki planoti. V noči od 31. decembra na 1. januarij o polnoči in tekom včerajšnjega dne so metale sovražne baterije pogostoma granate v goriško mesto, ki so povzročile samo materialno škodo. Sovražni aeroplani so poskušali polete nad visoko planoto Sette Comuni, nad Sugansko dolino in nad Krasom. Eden izmed onih, katere smo bombardirali, se je moral nenadno spustiti na tla v svojih lastnih črtah.

Vojni govor italijanskega notranjega ministra.

Lugano, 29. decembra. Notranji minister Orlando je imel povodom umestitve novega predsednika na mesto odstopivšega senatorja Malvana v mestnem svetu govor o točasnih težkočah svojega resorta. Govornik je končal z besedami: Vsi naši živci morajo biti sedaj bolj kot kedaj prej napeti in vse naše zmožnosti se morejo razmnožiti do paroksizma, da se bo vodila vojna v tem delu svoje očitno bližajoče se rešitve z vedno večjo intenzivnostjo. Ljudi in metode, ki so doslej koristili, se morajo brezobzirno odstraniti, ako so postali trdni in nezadostni. Bistveno je, da se zmaga, da pa se zmaga, moramo znati brezpogojno vpirati se za trenotek dalje kakor sovražnik.

Na goriškem bojišču.

Topovi grmijo vsak dan in kak majhen spopad se izvrši tuintam, to je vse, kar je poročati z goriškega bojišča že dolgo časa. Skoro bo mesec dni, kar je nehala deveta ofenziva. Ljuta je bila in Cadorna je pričakoval, da s to ofenzivo zada avstro-ogrske armadi na Krasu in v Vipavski dolini glaven udarec, ali izjalovila se je bila tudi ta ofenziva. Od takrat Cadorna odlaša in čaka. Kak dan in kako noč grme italijanski topovi tako intenzivno, da se sodi, da pričinja deseta ofenziva, ali kmalu se zopet poleže divjanje italijanskih topov in položaj je vsakdanji. Na Silvestrov večer so se Italijani posebno spominjali Krasa. Silvestrovo so obhajali z ljuto kanonado in tako se je pričelo novo leto ob svitu in gromu besnega streljanja. Kakor se vidi iz Cadornovih poročil, se trudi italijansko armadno vodstvo, da bi popravilo fronto na raznih točkah, ker je preveč nepopolna in nevarna. Takih točk pa mora biti obilo zlasti na Krasu, ali popraviti jih, to je težka naloga, ker naši hranitelji čujejo in preprečajo sproti vsak tozadeven italijanski poskus. Cadorna poroča včasih, da je popravil fronto za par korakov, ali to so le krajevne prepustitve brez vsakega obsežnejšega pomena in dejansko ne predstavljajo nikake pridobitve, ki bi ogrožala našo fronto na kakih točkah. V Gorico padajo naše granate. Ne padajo tako na slepo, kakor so padale italijanske, marveč naše so dobro merjene in oddane na določen cilj. Kakor kažejo Cadornova poročila, zadevajo dobro določene objekte in mora vladati v Gorici velik strah pred njimi.

Besede italijanskega kralja ob novem letu.

Curij, 2. januarja. Kralj Viktor Emanuel je odgovoril na čestitke šefa generalnega štaba Cadorne z zahvalo njemu in vojakom za poštrevnost in s pohvalo njihove vrlosti v dolgi težavni vojni. Italijansko ljudstvo, je rekel kralj, sledi vojakom z dušo in srcem, gotovo zmagovitih energij za izpolnitev določenih ciljev, trdno v veri na večjo in cvetočo narodno bodočnost.

Bitka ob Sommi.

Berolin, 29. decembra.

Na zapadnem bregu Mose so izvršili včeraj ob višini 304 in na južnem pobočju Mort Homma deli pešpolkov št. 13 in št. 155 ter fizilirski polk št. 37, vsi slavnoznan iz bojov ob Sommi, sunke v francoske pozicije. Temeljita strelska priprava s strani artiljerije in s svojim učinkom za infanterijo neobhodna metala min so napravila četam pot med drugo in tretjo črto sovražnih pozicij, iz katerih smo pripeljali nazaj 222 vjetih, med njimi 4 častnike s 7 strojnimi puškami. V zavzetih jarkih smo zopet zavrnili tudi ponoči več protinapadov Francozov. V gozdu Cheppy in Malencourt so si vzeli vrli Württemberžani in Badenci več vjetih iz sovražne pozicije.

Berolin, 30. decembra.

Severozapadno od Lilla, ob Sommi, zlasti na severnem bregu in v posameznih odsekih na fronti ob Aisni je ogenj od časa do časa narasel. Večkrat so bili sunki angleških in francoskih patrolj zavrnjeni.

Na levem bregu Mose so izvršili Francozi proti novim od nas zavzetim črtam ob Mort Hommu čez dan več napadov, ki so jih uvedli z močnimi ognjenimi vali. Vse napade smo zavrnili.

Berolin, 31. decembra.

Artiljerijski boj je bil od časa do časa ljut južno kanala La Bassee, na obeh straneh Somme in severozapadno Reimsa. Na južnem bregu Ancresa smo z ognjem iz daljave vžgali municijska skladišča.

Berolin, 2. januarja.

V loku pri Ypresu živahni artiljerijski boji. Angleške napade z ročnimi granatami smo odbili.

V Champagni, v Argonskem lesu in na vzhodnem bregu Mose so vdrle nemške čete v sunku in pri patroljiranju v francoske jarke ter se vrnile z vjetim plenom, kakor jim je bilo ukazano. Neko angleško veliko letalo je padlo v naše roke.

Berolin, 3. januarja.

Z bolj razgrednim vremenom se je razvilo popoldne živahno delovanje artiljerije v pokrajini ob Mosi. V gozdu Pretre so prodrle patrolje domobranskega pešpolka št. 93. tja v trelji francoski jarek, so razdejale obrambne naprave ter se vrnile z 12 vjetimi.

Francoska oklopnica torpedirana.

Köln, 31. decembra. Francosko mornariško ministrstvo sporoča:

Oklopnica „Gaulois“ je bila 27. decembra v Sredozemskem morju od nekega podmorskega čolna torpedirana. Ladja se je potopila v pol ure. Ker je vladala do zadnjega trenutka na ladji disciplina in so ostali pomorščaki hladnokrvni kakor tudi, ker so hitro dospele patroljske ladje na kraj nesreče, znaša število žrtev samo 4 pomorščake, od katerih sta bila dva vsled eksplozije ubita.

Francosko vrhovno armadno vodstvo.

„Matin“ poroča, da je organizacija francoskega vrhovnega armadnega vodstva končana. Vrhovno poveljništvo obstoja iz vojnega sveta pod predsedstvom predsednika republike. Vojni minister ima nalog, da sporoča ministrom in generalom ukrepe vojnega sveta in nadzoruje izvršitev teh ukrepov. Vojni minister vodi vse priprave in poroča o njih. Poveljujoči general francoske sev. in severovzhodne fronte je general Nivelle, ki ima tudi v rokah zveze z zavezniškimi generalnimi štabi. Sarraill ostane poveljnik orijentske armade. Poslanec René Besnard je bil imenovan za državnega podtajnika v vojnem ministrstvu.

Civilna mobilizacija v Franciji.

Pariz, 29. decembra. Senator Henry Beranger je vložil zakonski načrt glede mobilizacije civilistov in uvedbe narodnih delavnih sil v Franciji in v kolonijah. Mobilizacija civilistov naj bi obsegala vse državljane od 17. do 60. leta.

Pred velikimi boji na zapadu?

Amsterdam, 2. januarja. Angleži so na fronti ob Sommi prevzeli velik del dosedaj francoske črte. „Westminster Gazette“ pozdravlja ukrep kot dokaz, da ima Anglija dovolj čet in dovolj rezerv na razpolago ter pravi: Razbremenitev ob Sommi bo omogočila Franciji, da zbere dovolj čet na drugem delu fronte, kjer se bodo morda odigrali važni boji.

Na Balkanu.

Bitolj v ognju nemških topov.

Milan, 30. decembra. Listi poročajo iz Soluna: Novo prispele nemške in bolgarske čete ter baterije srednjega kalibra bombardirajo Bitolj trajno in sistematično. En sam dan je bilo v mestu porušeni 100 hiš. Sovražni letalci izvajajo opetovane izvidne polete nad Solunom.

* * *

Nasilnost entente proti Grški.

Ententa zahteva od Grške zadoščenje.

Atene, 1. januarja. Reuter. Italijanski poslanik Bosdari je izročil zunanjemu ministru noto, ki zahteva zadoščenje za dogodka 1. in 2. decembra 1916. ter stavi še druge zahteve.

Poslaniki Francije, Angleške in Rusije so 31. decembra izročili grški vladi nekaj nov ultimatum. V njem zahtevajo jamstva in zadoščenja.

Jamstvo: 1. Grško vojaštvo na vsem grškim ozemlju izven Peloponeza se mora skriti na tisto stanje, ki je neizogibno potrebno za vzdrževanje redu in policijske službe. Vse orožje in vso municijo, ki presega temu stanju vojaštva primerno množino, je spraviti v Pelopenez, kakor tudi sploh vse strojne puške in vso artiljerijo grške armade. Rok, v katerem se mora to zgoditi, bo dogovorno določen. Ta vojaški položaj se ohrani, dokler se to vidi četverozezi potrebno in sicer pod nadzorstvom posebnih delegatov. — 2. Prepovedati

je vsa zborovanja in vse združitve rezervistov severno korintske ožine in je vsem civilnim osebam prepovedati nositi orožje. — 3. Obnoviti je razne nadzorne pravice alirancev in to dogovorno z grško vlado.

Zadoščenje. 4. Vse osebe, ki so iz političnih ozirov, zaradi veleizdaje, zarote ali upora zaprte, je takoj izpustiti. Tiste, ki so vsled dogodkov 1. in 2. decembra in naslednje dni trpeli, je odškodovati. 5. Zapovedujočega generala 1. armadnega zbora je odstaviti, če se ne dožene, da je kak drug general kriv dogodkov 1. decembra. 6. Grška vlada naj poslanike entente prosi odpuščenja in vsa garnizija mora na javnem trgu angleški, francoski, italijanski in ruski zastavi vpricho vojnega ministrstva slovesno salutirati. — Ob enem so poslani naznanili vladi, da bodo v Iteji izkrcali vojake in jih z železnico iz Larise spravili v Atene. Blokada grškega obrežja ostane v veljavi, dokler ni grška vlada dala v vseh točkah zadoščenja.

Tudi italijanski poslanik je izročil grški vladi noto, v kateri se pridružuje francoskim, angleškim in ruskim zahtevam, izvemši točko 4. Glasom „Corriere della sera“ se bo grška vlada vlada.

Lugano, 2. januarja. „Corriere della sera“ poroča, da je izjavil italijanski poslanik v Atenah pri predaji note Italije in drugih ententnih držav, da je grški vladi na razpolago, da olajša grški vladi zadovoljivo rešitev ter je priporočal vladi, da naj note sprejme.

Blokada Grške.

Italijanski listi poročajo: Blokada Grške se najstrožje izvršuje. V Pireju je prenehal ves promet. Atene so že 32 dni brez pošte. Trgovina vedno bolj počiva. Razsvetljave ni. V provinci je položaj še slabši.

Revolucija proti kralju se zopet širi.

Berlin, 31. decembra. Otoka Psara in Imbros sta se pridružila Venizelosu ter sta proglasila, da kralja Konstantina ne smatrata več za pravega vladarja Grške.

Anglija in Venizelos.

London, 1. januarja. Angleška vlada je imenovala pri provizorični Venizelosovi vladi v Solunu posebnega diplomatičnega zastopnika, ki ima naslov diplomatičnega agenta.

Bolezen kralja Konstantina.

Iz Aten poročajo: Bolezen kralja Konstantina se je nevarno poslabšala. Grška vlada je prosila entento, naj dovoli, da prideta dva nemška profesorja h kralju.

* * *

Spor med turško zbornico in turškim senatom.

Carigrad, 27. decembra. Med turško zbornico in turškim senatom je prišlo do spora glede principa parlamentarne odobritve provizoričnega zakonskega ukrepa o posojilu avstro-ogrske in nemške vlade v znesku 47,025.000 K, oziroma 80 milijonov mark v zlatu za izdajo prve serije turških bankovcev začetkom vojne. Senat tega zakona ni odobril. Gospodarski odsek zbornice pa ni istega mnenja, kakor senat, marveč odobrava stališče vlade, ter pravi, ker gre za pogodbe z dvema tujima vladama, da je na podlagi člena VII. državnega osnovnega zakona treba parlamentarne odobritve. Zbornica se je pridružila stališču komisije, tako da mora zakon še enkrat v senat.

Ententa odklanja mirovno ponudbo.

Pariz, 30. decembra. „Agence Havas“: Odgovor zaveznikov na noto sovražnih sil glede predloga na začetek mirovnih pogajanj je bil izročen danes zvečer poslaniku Združenih držav po ministrskem predsedniku Briandu v imenu zveznih vlad belgijske, francoske, angleške, italijanske, japonske, črnogorske, portugalske, romunske, ruske in srbske. Združene na obrambo svobode narodov in zveste prevzetim obveznostim, da nobena posamezno ne odloži orožja, so sklenile odgovoriti skupno na takoimenovane mirovne pogoje, ki so jim bile izročene od sovražnih vlad s posredovanjem Združenih držav.

Pred vsakim odgovorom so si štele zavezne države v dolžnost, da ugovarjajo najbistvenejšima trditvama note sovražnih držav, ki hočeta zvaliti odgovornost za vojno na zaveznike in naznanjata zmago centralnih držav. Zavezniki ne morejo dopustiti to dvojno neresnično trditev, ki zamore vsak poskus pogajanj obsoditi na brezplodnost. Zavezniški narodi prenašajo 30 mesecev vojno, za katere prepričenje so storili vse. Dokazali so z dejanji svojo zavzetost za mir. Ta zavzetost je sedaj ravno tako trdna, kakor leta 1914. Ker je Nemčija prekršila svoje obveznosti, se ne da na njeno besedo zasnovati preiomnjeni mir. Sproženje, ne obsežajoče pogojev za otvoritev posvetovanj ni nikaka mirovna pogodba. Ta dozdevni predlog, ki nima nikake določene vsebine, niti na-

tančnosti, ki ga je spravila cesarska vlada v javnost, je bolj vojni namenjen kakor mirovna ponudba. Sloni na sistematičnem nepriznanju značaja borbe v preteklosti, v sedanosti in v prihodnosti.

Za preteklost je nemška nota prezrla dejstva, date in številke, ki dokazujejo, da sta Nemčija in Avstro-Ogrska hoteli povzročiti in vresničiti vojno. V Haagu je nemški zastopnik odklonil vsak predlog na razoroženje; v juliju 1914. je Avstro-Ogrska, podavši Srbiji brezprimeren ultimatum, tej napovedala vojno, vzlic takoj dobljenemu zadoščenju. Centralni državi sta odklonili vse poskuse, ki jih je napravila entente, da bi se dosegla mirna rešitev krajnega prepira. Konferenčna ponudba Angleške, francoski predlog o mednarodnem odseku, zahtevanje ruskega carja gleede razsodišča (tu je v sporočenem besedilu vozel), vsi ti napor so bili pušteni od Nemčije brez odgovora in niso imeli posledic. Belgijo je napadla država, katere je sama jamčila na njeno nevtralnost in ki je ni bilo strah izjaviti, da so pogodbe „papirnate cunje“ in da „sila ne pozna postave“.

V polnem spoznanju težke ure pa tudi vsega kar ta ura zahteva, odklanjajo aliirane vlade, ki so med seboj ozko zvezane in se nahajajo v popolnem soglasju s svojimi narodi, da bi se pečale s predlogom, ki ni iskren in ki je brez pomena. One zatrjujejo še enkrat da ni mogoč mir, dokler nimajo garancije, da bodo kršena prava in svobodščine zopet vzpostavljene (angl. reparation), da bo načelo narodnosti in svobodne eksistence malih držav priznano, dokler niso sigurne, da se bodo uredile stvari tako, da bodo definitivno odstranjeni vzroki, ki so že dolgo ogrožali narode in dokler ne bodo podane edino prave garancije za varstvo sveta.

Konečno smatrajo aliirane vlade za potrebno navesti razmišljanja, ki naj poudarijo poseben položaj, v katerem se nahaja Belgija po dve in polletni vojni. Na temelju pogodb, ki so bile podpisane od 5 velesil, med njimi tudi od Nemčije, je bila Belgij pred vojno deležna posebnega pravila, vsled katerega je bilo njeno ozemlje nedotakljivo in je bila Belgija v slučaju evropskega konflikta postavljena pod varstvo teh držav — za ščitnic. Navzlic temu je Nemčija prezirajoč te pogodbe naperila svoj prvi napad proti Belgiji. Zato smatra belgijska vlada za potrebno natančno razložiti, zakaj Belgija nikdar ni prenehala se udeleževati se boja za pravico in pravičnost na strani entente. Belgija je vedno natančno izpolnjevala dolžnosti, ki jih je ji nalagala nevtralnost. Posegla je po orožju, da brani svojo neodvisnost in svojo nevtralnost, ki ju je kršila Nemčija, in da ostane zvesta svojim mednarodnim obveznostim. Dne 4. avgusta (1914.) je državni kancler v nemškem državnem zboru priznal, da je bil napad na Belgijo krivica, storjena mednarodnemu pravu in se je v imenu Nemčije zavezal, da jo zopet popravi. V dveh in pol letih se je ta krivica kruto poostрила vsled vojnih ukrepov in vsled okupacije, ki izčrpava sredstva dežele, uničuje njeno industrijo ruši njena mesta in vasi in ki kopiči masake, usmrtnitve in zapiranja. V trenutku, ko govori Nemčija o miru in človečnosti, goni na tisoče belgijskih državljanov iz dežele in jih spravlja v sužnost. Belgija je pred vojno stremela le za tem, da živi v dobrih odnosih z vsemi svojimi sosedi. Njen kralj in njen narod imajo le en cilj: Obnovitev miru in pravice, toda oni hočejo mir, ki bi zagotovil njihovi deželi upravičene vzpostavitev (angl. reparations), garancije in varstva za bodočnost.

Oficijelno besedilo odgovora entente na mirovno ponudbo še ni objavljeno. Zdi se, da tekst, ki ga sporoča „Agence Havas“, ni popolen in zato si dunajski krogi pridržujejo definitivno sodbo. Eno je seveda že sedaj razvidno in jasno: Entente a limine odklanja vsak razgovor o miru in ponavlja svoja stara gesla, da vojne ve bo končala preje, predno ne bo dobila „zadoščenja“ in „garancij“. To je stvarno jedro ententinega odgovora, ki nas ne more razočarati, ker se glede stališča entente nismo vdajali nikakim iluzijam.

Dunajsko časopisje o odklonitvi pogajanj.

Dunaj, 2. januarja. Govoreč o odgovoru entente na mirovno ponudbo četverozvese, naglašajo listi, ki si pridržujejo končno sodbo, dokler nimajo v rokah avtentičnega besedila, da nas odklanjajoča odločitev voditeljev sovražnikov po izkušnjah zadnjih tednov in po nastopu sovražnega časopisja ter zlasti po armadnem povelju carja ne zadene nepričakovano. Listi označujejo odgovor kot nevreden in ohol ter izjavljajo, da odgovor ni ničesar drugega, kakor ponovitev staroznanih in mnogokrat slišanih napačnih trditve in resnici protivnih fraz.

Pariško časopisje o odgovoru entente.

Pariz, 31. decembra. Listi izražajo v toplih besedah svoje zadovoljstvo z odgovorom entente ter vsi izjavljajo, da so solidarni s tem historičnim dokumentom, ki ga je izročila Francija v imenu vseh zaveznikov.

Odgovor ententi na bojiščih.

Na Dunaju in v Berlinu smatrajo ententino noto kot gladko odklonitev mirovne ponudbe cen-

tralnih držav. Politični krogi razmotrivajo, ali naj centralne države na noto odgovorijo ali ne. Ententina nota vsebuje trditve in nazore, katerim bi bilo treba ugovarjati. Politični krogi so po večini mnenja, da ni vredno pričeti diskusije, ki bi bila z ozirom na jasno stališče entente brezplodna.

Sovražno časopisje hvali ententino noto ter jo slavi kot važen politično - diplomatičen uspeh. Nota da je tudi vsem nevtralcem znamenje, da bi bilo vsako posredovanje miru zaman. Nevtralni listi so po večini mnenja, da je odgovor entente po svoji formi sicer popolnoma odlonilen, da pa vendar še niso pretrgane vezi.

Obrat v amerikanski politiki.

„Frankfurter Zeitung“ poroča, da je ameri-kanska javnost z nemškim odgovorom na Wilsonovo noto nezadovoljna, ker Nemčija ni sporočila svojih mirovnih pogojev.

„Vossische Zeitung“ poroča po bazelskih listih: V washingtonskih krogih se govori, da bo nastal vsled Wilsonove note preokret v politiki Združenih držav in da bo Amerika opustila svojo tradicionalno izolirano politiko.

„Tägliche Rundschau“ poroča: „New York Sun“ pravi, da je Wilsonova nota resen opomin nemškemu narodu. „New York World“ pa gre v svojem komentarju tako daleč, da očitno izjavlja, da je Amerika sedaj vojni prav blizu. „New York Times“ piše: Nemčija bi se morala sedaj odločiti, ter sporočiti take mirovne pogoje, ki bi bili za entento sprejemljivi. Predvsem bi morala privoliti v obnovitev Belgije in Srbije, ki naj dobite primerno odškodnino, vrniti bi morala Franciji Elzaško-Lotarinško, privoliti da dobi Rusija Carigrad. Ako hoče Nemčija nadaljevati vojno, mora vedeti, da se bo Amerika najbrž pridružila ententi. To je pravi pomen Wilsonove note.

Nemčija je pripravljena sporočiti mirovne pogoje.

Berolin, 30. decembra. „Morningpost“ javlja iz Washingtona: Grof Bernstorff (nemški veleposlanik) je zunanjemu uradu sporočil, da Nemčija ne namerava javno sporočiti svojih mirovnih pogojev, predno se ne sestane mirovna konferenca. Vendar pa da je pripravljena zaupno obvestiti washingtonsko vlado o mirovnih pogojih, da jih ta takisto zaupno sporoči sovražnim vladam.

DNEVNE VESTI.

Splošna amnestija. Z Dunaja poročajo, da izide danes cesarjevo lastnoročno pismo, ki razglša splošno amnestijo za manjše delikte. Amnestija ima približno isti obseg, kakor ona za vojaške delikte, zanjo veljajo v splošnem tudi isti predpogoji. Poleg splošne amnestije bodo gotove osebe predlagane v posebno pomiloščenje.

Cesarske naredbe. Izšla je cesarska naredba, s katero se uveljavlja budgetni provizorij do 30. junija 1917, dalje cesarska naredba, s katero je ustavljeno poslovanje porotnih sodišč do konca leta 1917., dalje naredba, s katero se podaljša funkcijska doba članov trgovskih in obrtniških zbornic do 31. decembra 1917 in končno naredba, ki navaja ono blago, katero se sme prodajati samo vojaški upravi in centrali za bombaževino.

Avstro - ogrska nagodba. Kor. ur. nam je poslal vest dunajskih listov, da je avstro - ogrska nagodba že perfektna. Sedaj se uradno poroča, da ta vest ne odgovarja resnici, temveč da obstajajo med avstrijsko in ogrsko vlado glede nagodbe še nekatere difference, ki pa jih bo mogoče izravnati.

Podpisovanje vojnega posojila. Finančno ministrstvo je odredilo, da se smejo sprejemati priglasila na V. vojno posojilo še do 10. januarja. — Listi javljajo, da bo V. vojno posojilo imelo vsaj tisti uspeh, kakor četrto, da bo torej zneslo vsaj 4200 milijonov kron.

Naslov cesarskega svetnika je cesar podelil kranjskemu županu g. Ferdinandu Polaku.

Visoka odlikovanja. „Wiener Ztg.“ objavlja, da je cesar odlikoval ljubljanskega župana dr. Ivana Tavčarja in podžupana dr. Karla Trillerja z vojnim križem za civilne zasluge II. razreda. Magistratna svetnika Janko Bleiweis vitez Trsteniški in Evgen Lah sta odlikovana z vitežkim križem Franc Jožefovega reda. Nadalje je cesar podelil: red železne krone II. razreda kranjskemu deželnemu glavarju dr. Ivanu Šusteršiču, vojni križ za civilne zasluge I. razreda štajerskemu dež. glavarju tajnemu svetniku Edvardu grofu Attems-u, vojni križ za civilne zasluge II. razreda ravnatelju deželnih uradov Mat. Zamidi, vojni križec za civilne zasluge III. razreda so dobili: župan v Boh. Bistrici Franc Arh, obč. svetnik v Kamniku Janko Grašek, župan v Mengšu Franc Orel, župan v Predosljah Blaž Zabret, župan v Zg. Šiški Ivan Zakotnik. — Zlati zaslužni križec s krono je dobil župan v Škofji Loki Josip Hafner, Zlati zaslužni križec sta dobila: župan v Tržiču Franc Ahaičič in župan na Bledu nadučitelj Fran Rus. — Srebrni zaslužni križec s krono sta dobila župan v Motniku Franc Kočej in župan v Cerkljah Anton Koritnik.

Črnovojnikko pregledovanje. C. kr. ministrstvo za domobranstvo je odredilo, da morajo vsi črnovojniki, ki so bili pri superarbitraciji spoznani za „sedaj nesposobne“, priti k naknadnemu pregledovanju „O“. Listine se popravijo, ker se mora izrek pravilno glasiti: „za črnovojniško službo brez orožja sposoben“. Prizadetim črnovojnikom se je takoj zglasti pri svoji politični oblasti, pri okrajnem glavarstvu, v Ljubljani v mestnem vojaškem uradu v Mestnem domu.

Jubilej kranjske kmetijske družbe. C. kr. kranjska kmetijska družba slavi letos 150letnico svojega obstanka.

Umrli je v Kranju nenadoma na novega leta dan Ivan Janša, c. kr. orožniški stražmojter v p. Naj v miru počiva!

Dijaški kuhinji v Kranju je podaril gospod trgovec in posestnik Josip Logar iz Kranja namesto venca pokojnemu prijatelju Iv. Mejaču 20 K.

Dvajsetvinarski novci iz niklja. Avstro-ogrška banka nam sporoča, da bo dvajsetvinarske novce iz niklja sprejemala še do 30. aprila.

Čehi pri kronanju v Budimpešti. Dne 30. decembra se je prvič zgodilo, da so se poslanci češkega naroda oficijelno udeležili kronanja ogrskega kralja. To se tolmači kot državnopravno priznanje dualistične uredbe monarhije in državne samostojnosti dežela ogrske krone. Načelna važnost tega dejstva je pridobila še na veljavi, ker so pri kronanju zastopane vse skupine „češkega svaza“. Dočim je na konferenci predsedstva avstrijske poslanske zbornice izjavil podpredsednik Pernestorfer, da se nemška socijalna demokracija ne odzove povabilu na udeležbo pri kronanju v Budimpešti, je poslala češka socijalna demokracija svojega načelnika Nemca in podpredsednika češkega svaza dr. Smerala v Budimpešto. „Češki svaz“ so zastopali še predsednik poslanec Stanek, podpredsednika dr. Hruban in Udržal ter pet drugih poslancev.

Leto 1917. začenja in končuje s ponedeljkom. Velika noč bo 8. aprila, Binkošti 27. maja. Leto se bo odlikovalo po obilici dvojnih praznikov. Že novoletni dan je sledil nedelji, Treh kraljev je sobota, praznik sv. Jožefa zopet sobota, takisto Mali šmaren in decemberski Marijin praznik. Prazniki so nadalje: petek 2. februarja (Svečnica), četrtek 17. maja (Vnebovzetje), četrtek 7. junija (Rešnje Telo), petek 29. junija (Peter in Pavel), sredo 15. avgusta (Vnebovzetje Marije), četrtek 1. novembra (Vseh svetih), torek in sredo, 25. decembra (Božič). Novo leto 1918. prične s torkom. Tudi v letu 1917. bo najbrž vpeljan od maja do oktobra poletni čas.

Književnost.

Naše ujede. I. del: Sove. Z 10 podobami in 8 prilogami. „Muzejsko društvo za Kranjsko“ je izdalo v posebnem natisu iz „Carniole“ obširno delo dr. Janka Ponebška. Po dolgem času je to na domačem knjižnem trgu zopet enkrat večja prirodopisna knjiga, ki podrobno obravnava manjšo živalsko skupino, oziraje se posebno na kranjske faunistične razmere. Z veliko ljubeznijo do prirode opisuje pisatelj posamezne vrste sov, omenja natančno njih geografično razširjenost in nas seznana z njih življenjem. Dr. Ponebšek je zbral z redko vestnostjo obilo gradiva, ki ga bo s pridom uporabljal znastvenik kakor tudi vsak ljubitelj prirode, predvsem sleherni razumen lovec in učitelj. — Pisatelj pripravlja drugi del „Naših ujed“ (kragulje), ki izide v doglednem času.

Knjigo prodaja knjigarna L. Schwentner v Ljubljani po 3 K 50 v broš. izvod, s poštnino 3 K 80 v. Udje „Muzejskega društva za Kranjsko“ in šolska vodstva jo dobe po znižani ceni za 2 K 50 v, s poštnino 2 K 80 v, ako pošljejo denar naprej in si jo naroče naravnost pri „Muzejskem društvu za Kranjsko v Ljubljani.

Na prodaj je kmetska

hiša z vrtom

1 uro od Kranja. Cena K 3000.—

Natančneje v upravništvu lista.

Kupim vsako množino

smrekovega
orehovega
jesenovega
češnjevega
hruševega
lipovega
hrastovega

lesa

na vago ali na meter. Debelina od 30 cm naprej.

Kupim tudi

kostanjev les

Natančneje pojasnila daje **L. REBOLJ, KRANJ.**

